

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

Časopis «NAPREJ!» izhaja dvakrat mesečno, in sicer 4. in 18. — Uredništvo, administracija in ekspedicija je v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6/II. — Vse denarne pošiljatve je pošiljati na naslov: «Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z. o. z.» — Vse dopise in spise na uredništvo. — Naročnina za celo leto: K 2-50, za 1/2 leta K 1-25, v Nemčijo K 3—, v Ameriko K 4-60. — Posamezne številke 8 vin.

Konec leta 1909.

Zopet končujemo eno leto. Če pogledamo za seboj, vidimo, da smo zopet napravili nekaj lepih korakov — naprej! Število naših naročnikov se je znatno povečalo. Delokrog se nam je razširil. Štajerski proletarci imajo za svoje glasilo naš «Naprej», ki seve tudi redno prinaša vesti iz štajerskih industrialnih krajev. Koroški sodrugi tudi že marljivo delujejo na tem, da razširijo naš list med tovariši. Po Kranjskem so glavni odjemalci našega «Napreja» v Idriji in okolici, v Zagorju, Jesenicah, Trzinu in po ljubljanski okolici... So pa storjeni tudi drugod povsod precej obetajoči začetki. Kakor videti, postaja naš «Naprej» res tisto ljudsko glasilo, ki ga najširši sloji našega naroda nujno potrebujejo. Zadovoljni smo s storjenim delom!

Kaj pa v l. 1910?

Naša parola je od nekdaj. Naprej, in le naprej! Zato pozivljamo vse naše prijatelje naj se z ozirom na vse naše dosedanje uspešno delo odsej še bolj potrudijo za razširitev našega lista kot so se doslej! Naj bi ne bilo pa Slovenskem količkaj delavnejšega sodruga, ki bi ne bil agitator — razširjevalec za «Naprej».

«Naprej» je po ceni! Za celo leto stane le 2 kroni 50 vin., pol leta, oz. četrtleta sorazmerno manj.

Na delo! Na delo!

Naročnikom in kolporterjem!

Z današnjo številko končujemo letošnje leto. «Delavska tiskovna družba» kot lastnik «Napreja» napravlja konec dec. vsakega leta obračun za svoje delo. Treba je zato, da vsi naročniki plačajo, kar so še dolžni na naročnin. Prav tako vsi kolporterji, ki naj do konec decembra zanesljivo obračunajo z vsem, kar imajo na račun. Red je potreben, če se hoče napredovati! Torej!

Na sploh pa prosimo naročnike in kolporterje, da naš list še z večjo vnemo razširjujejo, za kar jim bomo zelo hvaležni.

Upravištvo.

Proti draginji!

Socialno-demokratsko organizirano delavstvo že par mesecev prireja shode širom Avstrije, kjer protestira proti neprestano naraščajoči draginji ter zahteva, da se že napravi konec nasilju agrarcev ter odpro meje. Državna strokovna komisija je v sporazumu s strokovnimi tajniki cele države ter z zastopniki vseh strokovnih zvez izdelala odprto pismo, ki ga sedaj odobrujejo shodi ter sprejemajo v razmišljanje podjetniki...

Odprto pismo razlaga pomen delavskih bojov, dokazuje, da meče «le agrarna pohlepnost vedno iznova baklje mezdnih bojov v delavnice». Odpmoti je potreba, če ne, bode prisiljeno delavstvo na obupen odpor. Trajnega vznemirjenja delavcev je krivo le nenasitno zdraževanje. — Odprto pismo končuje:

«Avstrija stoji na pragu prehoda od agrarne k industrialni državi. V tem položaju je pred osem-desetimi leti angleška buržoazija začela boj proti oderuškim agrarnim carinam, ga zmagovito dokončala in s tem je položila temelj veliki bodočnosti svoje dežele. V enakem položaju se kaže naše meščanstvo popolnoma nezmožno s tem, da pošilja v parlament smešno nevedno, malenkostnemu prepiru vdano politično zastopstvo, ki je sestavljeno iz negospodarskih ali pa k večjemu cehovsko reakcionarnih politikantov. Vlada pa izdaje velike gospodarske in socialne naloge države, da sluša vsak migljaj agrarcev, da se izkaže poslušno vsakemu poželjenju, da, vsaki malenkostni jezici klerikalcev.

Spričo novih oderuških napadov na življenje množic, spričo poizkusov, pripraviti parlament ob delavno zmožnost v trenutku, ko je njegova dolžnost, odpraviti žitno carino, ovoboditi uvoz mesa, skleniti dobre trgovinske pogodbe in s tem odpreti vrata izvozu naših delavskih proizvodov in uvozu vsakdanjega kruha, spričo žugajočega obupa množic, kličemo kot zastopniki strokovno organiziranega delavstva Avstrije vladi in svojim podjetnikom:

Ta gospodarska politika je množicam naroda neznosna. Vsako odgovornost za njene posledice odklanjamo. Nikakor ne opustimo boja za človeka dostojno življenje delavskega razreda, za vsakdanji kruh naših žen in otrok. Dovoliti ne moremo, da bi oni trpeli radi brezobzirne nenasitnosti agrarcev in radi slabotne, neumevajoče politike naših podjetnikov. Zato konstatiramo: Vsiljujejo se nam novi boji, če ne izpolni vse podjetništvo svoje politične dolžnosti proti agrarizmu. Od industrialcev in od obrtnikov pričakujemo, naj najdejo naposled toliko moči, da dvignejo tudi svoj glas v hrupu šovinistične hujskarije ter da energično izjavijo vladi in svojim zastopnikom: Potrebščine življenja so pred vsemi drugimi skrbmi. Pričakujemo, da stopijo končno tudi oni v boj proti agrarizmu in za trgovinske pogodbe, proti draginji in za prosti uvoz žita in mesa.»

Tudi na Slovenskem se je vršilo v tem oziru precej shodov, tako v Ljubljani strokovni shodi tobačnih delavcev in delavk, kovinarjev, lesnih delavcev, železničarjev, čevljarjev, strojarjev, tiskarjev, v Idriji, v Sp. Idriji, na Jesenicah, v Tr-

žiču, v Siski, na Glincah, Zagorju, Trbovljah, Hrastniku, v Trstu, sv. Križu pri Trstu, v Nabrežinu, v Gorici, Podgori itd. itd. Po vsakem shodu se je še dolgo debatiralo v delavskih družinah. Vsak pa je zadobil prepričanje, da je proti draginji in za izboljšanje delavskega položaja sploh bojevati se mogoče edino takrat, kadar so najširše množice ljudstva organizirane, kadar vedo te množice, kje tiči krivda, kje so vzroki, da se nalagajo vedno večja in večja bremena. Zato seve je prvi korak proti draginji vstopati v soc.-dem. organizacijo, učvrstiti delavsko armado!

ZMES.

„Nacionalizem“ nemških sodrugov je nekako stalna rubrika v naših narodnjaških časopisih in jim služi za to, da kažejo «narodno izdajstvo» slovenskih socialnih demokratov. Tisti sodrugi, ki so bili na zadnjem krasnem shodu v Ljubljani v Mestnem Domu, so sami imeli ob govorih soodr. Adlerja in Rennerja priliko, prepričati se, kakšni «šovinisti» so nemški sodrugi. Lep primer je podal zopet sodrug Hillebrand iz Karlovič Varov na shodu v Nirkem, v Altmanovi dvorani, v tisti hiši, v kateri je imel sedanji nemški minister Schreiner svojo notarsko pisarno. Sodrugi Hillebrand je dejal: «Socialno-demokratska stranka mora protestirati proti zdivljanemu nacionalnemu hujskanju nemških meščanskih strank, ki so s svojim pretiranim nacionalizmom zakrivile sedanji položaj in pričakujejo takorekoč z veseljem trenotek, ko porabi vlada § 14. Socialno-demokratska kot svodomiselna stranka mora protestirati proti celemu Bienenrothovemu sistemu, posebno pa proti najdičnejšemu članu njegovega kabineta, ministru-rojaku dr. Schreinerju, čigar hujskaška politika je zavedla narodne spore v sedanji stadij, kjer ljudje — v obeh narodnih taborih — polagoma pozabljajo, da so ljudje. Nemškemu ljudstvu ne more vstati rešitev iz politike Schreinerja, ki s svojim, doslej še v Avstriji neznanim čepenjem na izsleparjenem ministrskem sedežu le otežčuje politični položaj na škodo nemškega, vsled draginje trpečega ljudstva. Ta politični parazit, ta krvoločni izkoriščevalec Šumave, ki izsesava kot delodajalec svoje poljedelske delavce na najbrutalnejši način, je najmanje sposoben, zastopati interese nemškega ljudstva v kronskega svetu. Sram nas je tega «našega» ministra, ki

nima v politični zgodovini sebi enakega.» Klici «Pufj Schreiner» in «Škandal», ki so doneli po vsej dvorani, so glasno pričali, da je sodrug Hillebrand izražal mnenje vseh. Tako govore seveda socialno-demokratski «šovinisti»!

V Londonu je bil to leto cerkveni kongres anglikanskih škofov. Tu se je, kakor docela naravno, moralo razpravljati o socializmu. Škofje anglikanske cerkve so se skoraj enoglasno izrekli za socializem. Škof trurski je izjavil, da se popolnoma strinjajo s socializmom, londonski škof je priznaval plemenitost misije socializma za človeštvo, če se tudi ne vjema docela z njegovim podrobnim programom. Škof southwatski se je priznaval za socialista brez vsakega pridržka ter izjavil, da kar je najboljšega in najplemenitejšega v angleški cerkvi, se vse nagiba k socializmu. Škof Welldon je pa izjavil: Ako cerkev ni lažna, ne more biti proti socializmu. Tako poroča «British Weekly» od 14. oktobra 1909.

„Delavska tiskovna družba v Ljubljani“ ima v zalogi celo vrsto zelo poučnih brošur o socializmu in socialni demokraciji, proti klerikalizmu, o narodnostnem vprašanju i. t. d. Kdor želi kako teh brošur, obrne naj se na Delavsko tiskovno družbo v Ljubljani.

„Francka in drugo“. Pod tem naslovom je izšla v Del. tisk. družbi kopica lepih povestij izpod peresa E. Kristana. Cena 50 vin. Pripravno novoletno darilo!

„Tajnosti španske inkvizicije“. Izšli so že 4. zvezki znamenitega dela V. Fereala. V l. 1910 izidejo še ostali, tako da bo kmalu vse delo v rokah naših čitateljev. Cena posameznim zvezkom 10 vin.

„Koledar, žepni, za slov. delavce“ je za l. 1910 že na prodaj. Cena 80 v. Dobi se v upravi «Rdečega Prapora» v Ljubljani.

Za delavsko časopisje! Glavno orožje v rokah delavskega ljudstva sta organizacija in tisk. Posebno tisk — delavsko časopisje — vrši znamenito ulogo. Kamor ne zaide govornik, da bi s plamenečimi besedami bodril organizacijo, kjer ni mogoče združiti proletarcev v železne falange, da bi odporovali sitemu kapitalizmu — tja pride časnik, tam govori, poučuje, zabava časopis. Za delavce je seve le delavski časopis, ki edini zastopa koristi delavskega ljudstva, ki ga varuje in ščiti pred vsemi njegovimi sovražniki. Zato je po-

treba, da se vedno deluje z vsemi močmi na to, da se delavsko časopisje povsod udomači; zlasti je treba paziti sedaj ob novem letu, da dobe delavski časopis «Rdeči Prapor», «Naprej», «Tobačni delavec», «Železničar» zopet novih čitateljev!

„Slovencu“, „Naši Moči“ i. t. d. v album. Pobožni tat! V neki banki v Tridentu je bilo nedavno ukradeno 340 tisoč kron. Čez nekaj časa pa je dobila banka denar nazaj od — duhovnika, kojemu je tat pri spovedi denar oddal. Ko so v banki denar preštevali, našli so, da manjka 15.000, ki si jih je pobožni tat pridržal, najbržeje «v dobre namene». — V moravskem mestu Kroměřžu, kjer kraljuje klerikalizem v polni moči, so objavili te dni, da je zmanjkalo 700.000 kron občinskega denarja. Klerikalna občinska večina bi rada utajila ta «zmanjkljaj» — ali nič ne pomaga! Pobožnjaki so se premalo brigali za svoje odgovorne uradnike, ko so v znanem Drozdov, ki je okradel sv. Vavčavsko hranilnico za 7.000.000 kron, videli svoj najlepši vzor...

Visoko generalstvo ima važna posvetovanja. Prvo je bilo dne 3. t. m. v cesarskem dvoru na Dunaju pod cesarjevim predsedstvom. Udeležili so se ga nadvojvoda Fran Ferdinand, vojni minister general infanterije baron Schönaich, avstrijski in ogrski domobranski minister podmaršal pl. Georgi in podmaršal Jekelfalussy, šef generalnega štaba general infanterije Konrad pl. Hötendorf, vrhovna poveljnika avstrijskega in ogrskega domobranstva nadvojvoda Friderik in general Klobučar, generalni nadzornik vojske nadvojvoda Evgen, general infanterije baron Albori, feldcajgmajster Friedler, general infanterije pl. Varešanin, vrhovni nadzornik topništva nadvojvoda Leopold Salvator, generalni nadzornik konjenišva general kavalerije Bruderman. Posledice teh posvetovanj se že pokažejo v delegacijskem proračunu.

Iz razgovorov v Vatikanu. (O Ferrerju.) Papež: Rad bi vedel, če res kdo misli, da sem hotel nasprotovati krvavi smrti Franciška Ferrerja? — Španski poslanec: «O, da, očetje dominikanci so takoj rekli, da ni prav, da se je Ferrerja ustrelilo: po starem običaju je sveta cerkev oddajala obsojence svetni oblasti s strogim navodilom, da se jih mora brez prelitja krvi uničiti — namreč polagoma speči (sežgati) na grmadi... — — — (O financah.) Papež: Koliko je prišlo dohodkov iz Lurda? — Kardinal, tajnik: Deset milijonov. Papež: Pa od drugih kongregacij? — Kardinal: Trideset mi-

ljonov. — Papež: Koliko znasajo obresti iz kapitala, ki je vložen pri Rothsildu? — Kardinal: Osem milijonov; od drugod pa pet milijonov! — Papež: Tako, tako; to je vse premalo; takoj razpšite po celem svetu, naj se bolj agilno pobira Petrov vinar za ubogega jetnika vatikanskega.

Iz idrijskega okraja.

Javen shod, ki se je vršil dne 12. t. m. v pivovarni pri »Črnem orlu«, je bil mnogobrojno obiskav. Dvorana je bila natlačeno polna. Prvi je govoril sodr. Sitter, rudarski tajnik iz Trbovelj, o splošnem rudarskem položaju v Avstriji. Govornik je navedel statistiko smrti in drugih rudarskih nesreč v teku 13 let. Dalje je navedel tudi povprečni statistični zaslužek rudarjev posameznih revirjev. Iz te statistike je bilo razvidno, da rudarji ljubljanskega revirja zaslužijo najmanj izmed vseh revirjev v Avstriji. Kot temelj tega vzroka je podal govornik slabo organizacijo kranjskih rudarjev, ker je izmed 100 rudarjev organiziranih samo 21, 79 pa jih čaka na milo t božjo in gledajo kot škodljivci samega sebe, žene in svojih otrok na svoje organizirane tovarše, kdaj bodo kaj priborili, vsi pa uživali. Končno je prišel govornik na poročilo unijskega zbora glede izpremembe statuta, ki pride v veljavo z novim letom, in je pozival neorganizirane delavce, da store svojo dolžnost ter pristopijo k organizaciji rudarjev v Avstriji.

K II. točki je poročal sodr. Straus o odgovoru rudniške direkcije glede že dvakrat stavljenih zahtev. Najprvo je utemeljil opravičeno zahtevo za izpopolnitev dekliske šole v osmi razred. Potem je razjasnil namen rudarske direkcije glede podeželjenja rudniške šole. Pokazal je, koliko bi imeli idrijski delavci izgube v kulturnem, gmotnem in moralnem oziru, če se šola izroči klerikalni kranjski deželi. Pokazal je na potrebo, da se šola izroči namesto deželi pod upravo naučnega ministrstva. Dalje je pojasnil govornik v imenu tozadavnega odseka, da je nujna potreba, da se z ozirom na rapidno naraščajočo draginjo, dovoli za prvo pomoč delavstvu draginjske doklade, ter je prečital po omenjenem odseku stavljeni dve resoluciji. K resolucijam so podali še dodatke govorniki: dr. Lončar, Ig. Sitter, Jožef Kogej, B. Jazbar in I. Eržen. Resolucije so bile enoglasno sprejete.

Resolucija I.

Z ozirom na to, ker Idrija, drugo mesto na Kranjskem, z zavednim prebivalstvom, še nima po-

polne dekliske ljudske šole, je sklenil javni rudarski shod, vršec se dne 12. grudnia 1909 v pivarni pri »Črnem orlu« v Idriji, sledečo resolucijo:

1. Sedemrazredna dekliska ljudska šola, ki obstoja na c. kr. erarični šoli v Idriji že peto leto, se izpopolni v osemrazrednico ter naj se poučujejo v zadnjih treh razredih predpisani predmeti trirazredne meščanske šole.

2. C. kr. rud. direkcija naj oskrbi vse tozadavne šolske potrebščine ter takoj provizorično otvori osmi razred s sedanjimi učnimi močmi, dokler se ne nastavi definitivno za meščanske šole popolnoma izprašane posvetne učne moči.

3. C. kr. rud. šola v Idriji naj se izroči pod upravo c. kr. naučnega ministrstva.

4. Plače šolskemu osebju naj se regulirajo v smislu zadnjih štirih činovnih razredov državnih uradnikov.

5. Nameravano podeželjenje c. kr. rudniške šole v Idriji, ki bi šolo le poslabšala, ne pa izpopolnila, se najodločneje zavrača.

6. Dvoumni in zavlačujoči odgovor c. kr. rudniške direkcije na šolske resolucije z dne 21. marca in 22. septembra 1909, delavstvo nikakor ne zadovoljuje, zato shod resno zahteva, da se v najkrajšem času definitivno odgovori, kaj se namerava ukreniti na zgoraj navedene zahteve?

7. Sprejeta resolucija se pošlje po en izvod na c. kr. rudniško direkcijo v Idriji, na deželni šolski svet v Ljubljani in zvezi socialno-demokratskih poslancev v državni zbor.

Vtemeljevanje k resoluciji I.

1. Sedemrazredna dekliska ljudska šola se more smatrati le za enoleten prehod k osemrazrednici, v nobenem slučaju pa ne more veljati za stalno uredbo, za katere odstranitev se potegujeta c. kr. okrajni in deželni šolski nadzornik. Sedanja sedemrazrednica škoduje napredku učenk, učnim uspehom učiteljic in s tem splošnemu ugledu šole. Po končanem sedmem razredu se ne more spraviti deklica v nobeno službo, dokler ni dovršila osmega razreda v kakem drugem mestu, kar je pa za hčerke rudarjev skoraj izključeno. Učnih knjig za sedmi razred ni, pouk se vrši na podlagi knjig, pisanih za 6., 7. in 8. razred. Učna snov se mora torej skrajšati, kar provzroča občutne pomanjkljivosti v učenju in ovira učenke v napredku. C. kr. deželni šolski nadzornik, g. F. Levec, je rekel v zadnjem svojem poročilu na c. kr. rudniško direkcijo: »Učiteljice delujejo na tej šoli pod težkimi

razmerami». Otvoritev osmega razreda ne bi povzročalo tako velikih stroškov; 2800 do 3000 K na leto bi zadoščalo.

2. Prevzete rudarske ljudske šole po c. kr. naučnem ministrstvu je nujna potreba iz tega razloga, ker upa rapidno se množече prebivalstvo mesta Idrije in okolice, da na ta način pride do dobre, v vsakem oziru primerne ljudske šole.

3. Plače učiteljskega osebja se morajo regulirati z ozirom na slabo gmotno stanje učiteljstva, ki je sedaj naravnost sramotno in poniževalno.

4. Morebitno prevzete ljudske šole po deželi bi delavstvo razburilo, ker bi delavski otroci izgubili doslej od c. kr. rudniške direkcije brezplačno dobivanje šolskih potrebščin. Poleg tega obstoječi deželni zastopnik predstavitelj celega naroda, marveč faktor moči posameznih civiliziranih slojev.

5. Delavstvo smatra šolsko vprašanje za čisto resno in se ne dá zavajati z dvoumnimi in neodkritosrčnimi odgovori, zakaj vedno namigavanje s podeželjenjem ima samo ta namen, da zavlakuje izpopolnitev opravičenih zahtev organiziranega delavstva. Zato še enkrat resno opozarjamo c. kr. rudniško ravnateljstvo in druge kompetentne faktorje na svojo šolsko akcijo, ki jo vodimo s prevdankom in smo z vso energijo zato, da jo dovedemo do uresničenja.

Resolucijo II.

Z ozirom na to, da c. kr. rudniško ravnateljstvo, erar. rudnika v Idriji, vzlic opetovanim zahtevam delavstva, ter rapidnonarastajoče draginje, ki je zadnji čas skrajno občutno zadelo delavske družine ne okrene nič za izboljšanje delavskih plač, sklenejo rudarji, zborujoči na javnem shodu dne 12. grudna 1909 sledečo resolucijo:

1. Dovolj naj se mesečno 20 K draginjske doklade za vse k rudniku spadajoče delavce brez razlike na stan, samca ali oženjenega.

Doklade naj se izplačujejo 18. dan vsakega meseca pri c. kr. rudniški blagajni toliko časa dokler življenske potrebščine ne dobijo zopet normalne cene, da bo delavstvu zasiguran obstanek.

Doklade naj se na plačilnih listkih v posebno rubriko označijo tako, da ima delavstvo natančni pregled svojih prejemkov.

2. Vsled tega, ker se čuje od raznih strani, da namerava c. kr. rud. direkcija vpeljati zvišanje stanarine za stranke delavcev, stanujoče v eraričnih hišah, izreka shod, proti tej nakani najodločnejši protest.

3. Shod odločno zavrača brezpomembne in neopravičene odgovore, ki jih pošilja rud. ravnateljstvo zadnje čase na delavske zahteve, ter že vnaprej izreka, da od danes sklenjenih zahtev delavstvo ne more niti za las odstopiti in tudi odstopilo ne bo.

Člane «Občnega konz. društva» v Idriji se opozarja, da se vrši dne 10.—12. januarja prihodnjega leta v centralni prodajalni v Idriji inventar, dne 9. pa v filjali v Sp. Idriji. Člane se prosi, da svoje glavne potrebščine kupijo prej, ker se bo med inventuro dajalo blago le za silo pri stranskih vratih. Med tem časom sprejemalo se bode v pisarni društva tudi dividendne znamke od celega leta. Člani naj prinesejo s seboj tudi obe članski knjižici.

Silvestrov večer priredi rudarsko društvo v društvenih prostorih z zanimivim vspeškom brez vstopnine.

Odbor.

Iz Spodnje Idrije. Shod 12. t. m. se je tudi pri nas dobro obnesel, udeležba je bila velika. Rudarski tajnik sodrug Sitter nam je podal zanimivo poročilo o stanju rudarjev v Avstriji ter razložil potrebo organizacije. Sodr. Straus je podprl izvajanja tajnika z dokazi, glede na stavko v Alboni. Konečno pa je z ozirom na slabo organizacijo in na pretečene občinske volitve povedal našim brezbriznikom par odkritih besedi. Da je pravo zadel, videlo se je iz tega, da se ni upal nobeden nič ugovarjati, dasi so bili nekateri navzoči, ki na dan volitve niso vedeli, da so delavci.

Iz Spodnje Idrije. Dne 4. t. m. so se vršile pri nas občinske volitve. V III. razredu postavili so tudi soc. demokrati svoje kandidate. Dobili so od 108 oddanih glasov soc. dem. kandidati od 31—38 glasov. Klerikalci pa od 48—66 glasov. Razlika torej ni velika. Zmago klerikalcev pripisati je le brezbriznosti rudarjev, ker niso vzlic temu, da so bili isti dan prosti, prišli vsi na volišče. Nekateri pa so pustili svoje tovarše, rudarje, na cedilu ter volili klerikalce, dasi imajo vedno na jeziku socializem, dejanja pa nikjer. Kmečki volilci so prišli tri do štiri ure daleč na volišče ter kot en mož volili to, kar jim je kaplan priporočal. Volitve same so se vršile prav po klerikalni metodi, komisija je bila od župana do kaplana čisto klerikalna, niti eden somišljenik nasprotnih strank ni bil v komisiji. Razume se, da se na tak način vodijo volitve samo v prid ene stranke, ki je za-

stopana in protipostavno, kar se je tudi pri nas godilo, o čemur hočemo v prihodnje natančno poročati. Za sedaj povemo samo to, da se je priziv proti celi volitvi vložil na politično oblast, podpisalo ga je 11 volilcev, kateri so pripravljeni istinitosti rekurza vsaki čas dokazati. Videli bomo kako vpoštevata zakon naši politična oblast.

Dopisnikov jim manjka. Znano je, kako je še nedavno udrihalo klerikalno časopisje v tedenskih novicah po idrijskih soc. demokratih. Zadnje čase pa je vse izostale. «Naša Moč» molči, «Slovenec» tudi, kaj to pomeni? Morda niso klerikalci več sovražniki socializma? Ali pa jim je dopisnikov zmanjkalo? Ne, nam se zdi, da zajec nekje drugod tiči. Socialna demokracija je v Idriji močna, treba jo je privabiti tje, kjer se od nje kaj dobi. Pregovor pravi, krajec je dober če ga pes na repu prinese. Res je tako, ali dolg, v kojega so klerikalci svojega somišljenika zapeljali, naj le sami plačajo. Volkovi in ovce v enem hlevu krmiti, bi po našem ne bilo dobro.

Z Jesenic.

V približno 300 izvodih je letos prihajal naš «Nadrej» na Jesenice. Lako pa bi imel še več odjemalcev. Zatorej na delo za novo leto. Vsak odjemalec naj za novo leto pridobi vsaj še enega novega in število se bo podvojilo. Tudi kolporterji prosijo, naj se z novim letom odjemalci za celo leto naroče. Darujte toraj svotico 2 x 50 v, in boste za celo leto preskrbljeni, da boste dobivali list na dom.

Z veseljem se lahko ozremo nazaj, po izvršenem delu, ko se bližamo novemu letu. Strokovna organizacija napreduje, politična se izpopolnjuje, poleg tega imamo pa lepo število prijateljev, ki simpatizirajo z nami, ker spoznavajo naše delo, da je bilo in bo v prid jeseniškemu delavstvu. Z ustanovitvijo konzuma, za kar gre v prvi vrsti zahvala soobr. Ant. Kristanu iz Ljubljane, smo zopet pokazali, da nam je mar delavstvu pomagati do cenejega kruha. Danes šteje konzum 260 članov in še vedno pristopajo. Lahko rečemo ob robu starega leta: teško je šlo, a šlo je pa vendar le. V novem letu nam bo pa treba vse to izpolniti, utrditi.

Prižgimo z novim letom luč spoznanja še v one oddelke v tovarni, kjer vlada še tema in zapekljanost. Tudi v Martinovih pečeh, kjer je največje trpljenje, že ljudje izpregledavajo. To je veselo znamenje. V tem oddelku ima klerikalizem največjo

zaslombo. Mi vemo, da bodo zdaj zapeljivci zakričali ko ranjen lev, in branili zadnjo trdnjavo. To nas ne sme motiti. Preko delavskih škodljivcev za našim ciljem, ki ima namen združiti vse reveže, trpine v mogočno četo. Le tako združeni, bomo vendar lahko tudi od tovarne kaj zahtevali.

Dne 3. decembra so imeli klerikalni obč. odborniki tajno posvetovanje, zaradi volitve župana, ker z novo volilno reformo menda nič ve bo. Gerent Čebulj je na vse pretege hvalil samega sebe, tako da se je še drugim gabilo. Mi pa pravimo, ni veliko vreden človek, ki samega sebe preveč hvali. Za župana bo brskone izvoljen dr. F. Kogoj, nato pa slede nove volitve.

Govorica o novi cerkvi na Jesenicah je sedaj v ospredju med našimi klerikalci. Imajo baje že izdelan model za njo. Vprašanje pa je, kdo jo bo plačal, ker savški in jeseniški posestniki so se že izrekli o cerkvi, da če je premajhna, naj se jo razširi, namreč staro cerkev, ne pa zida novo. Jesenice potrebujejo druge občekoristne naprave. Nimamo še postorne ljudske šole, nimamo obrtne šole, kje pa je ubožnica, sirotišnica. To so stvari, ki jih jeseniško ljudstvo potrebuje, ne pa nove cerkve. Novo cerkev hoče samo duhovščina, ki ne bo štela nobenega vinarja za njo, in nekaj po njej zapeljanih backov.

Z jeseniško policijo in nesrečnim mladeničem Paternelom, ki je umrl 22. nov., se sedaj bavi okrajna sodnija v Kranjski gori. Prič je že devet zaslišanih, in vsa zadeva pride pred c. kr. deželno sodišče, kjer je upati da pride resnica in pravica na dan. Med tem, ko vse Jesenice govorijo o smrti z dne 22. nov., pa hinavska jeseniška duhovščina v «Slovencu» takole poroča: Neki revež se ga je tako nabral, da ga je alkohol metal toliko časa po cesti, da si je razbil lobanjo. To je očitna hulobna sleparija, prevarati javnost. In tako pišejo katoliški duhovniki. Ali vas ni nič sram. Zopet je to krepek dokaz, kako duhovniki spoštujejo resnico, hčerko božjo.

Tudi F. Čebulj, ki vestno pošilja novice v «Našo Moč», neče nič poročati o zločinu. Najrajši bi ga seveda, ko bi le malo kazalo, potaknil soc. demokraciji, a topot vendar ne gre. Brata gerenta pa tudi ne mara spravljati v neprijetnosti. Odtod ta molk v Gostinčarjevi cunji.

Račun brez krčmarja delajo nekateri gospodje na Jesenicah v zadevi obč. volitev. Prezrati mislijo soc. demokrate. Kdor pa malo bolj pozna razmere

na Jesenicah, ta ve, da je soc.-dem. stranka faktor, s katerim bo treba računati. Da se le gospodje preveč ne vitejejo! Na svidenje torej ob novih volitvah in najsibodo tudi po starem volilnem redu. Doba, ko ste delavce vozili na volišče kot teleta v mesnico, so minula. Delavec mora priti do prvega zastopstva.

Kaj bo z bratovsko skladnico, ali boste kaj naredili ali nič, nas neprestano poprašujejo delavci. Kmalu ima biti občni zbor. Nekateri delegati menijo, naj bi se volilni možje poprej posvetovali o najpotrebnejših zadevah, katere naj člani načelstva denejo na dnevni red, na občnem zboru. Delavci, razmišljajte!

Umrli je na Savi dne 5 dec. mladenič Simon Potočnik v starosti 22 let. Bolehal je že par let. Bil je zaveden in napreden mladenič, zato pa lahka mu zemljica.

Iz Tržiča.

Prejeli smo in ponatiskujemo, ne da bi izpremenili kaj: »Odbor Strokovnega društva čevljarstvih uslužbencev in uslužbenk v Tržiču pošilja z onim na članek v napreju z dne 4 decembra št. 23 sledeči popravek, namreč dani res da bi imelo društvo dolg na knjigah kakor je bilo v napreju razglašeno. Društvo prosi z ozirom na § 19 tiskovnega zakona dase isto v prvem ali drugem istem napreju obelodani, ker isti neodgovarja rešnice, ako bi uredništvo nebilo voljno poslanega popravka natisniti bode gori omenjeni odbor primoran proti temu privotno tožbo uložiti spoštovanjem J. Koprivnik Predsednik.« — Tudi komentarja ne dodajemo!

Shod. V sredo, 8. t. m., se je vršil dobro obiskan javen ljudski shod v gostilni pri Pelerju. Govoril je »o draginji in položaju delavskega ljudstva« sodrug Anton Kristan iz Ljubljane. Odprto pismo na podjetnike se je soglasno odobrilo in se je tudi že razposlalo na primerna mesta.

Papov se ne miruje. Kdor ga hoče poslušati, temu pripoveduje, da bo »Napreju« »uro navil«. Gospodine Papov, eno si zapomnite: Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce, drugače se mu raztopi! Capito?

Delavske organizacije v Tržiču dobro napredujejo. Želeti pa je kljub temu še intenzivnejšega dela, da ne bo delavca in delavke v Tržiču, ki bi ne bila v vrstah delavskih mednarodnih organizacij.

Iz Zagorja.

Volitve v bolniško blagajno v Zagorju ob Savi, ki so se začele dne 22. novembra, so končane. Socialno-demokratska stranka je zmagala v kuriji delavcev z vsemi delegati, v nekaterih krajih pa tudi v delodajalski kuriji, tako da ji je za volitve v načelstvo zagotovljena dvetretjinska večina. V Zagorju samem so dobili socialno-demokratski kandidatje 145 do 169 glasov, narodnjakarji pa 2 do 26. To je konec liberalne baharije.

Zagorje ob Savi. Volitve v okrajno bol. blagajno, katere so se začele 22. novembra t. l., so se dokončale, kakor že poročamo, dne 5. decembra t. l. Socialno-demokratska stranka je zmagala z vsemi delegati delojemalcev in tudi v nekaterih krajih v delodajalski kuriji, tako da je za volitev načelnstva soc.-dem. stranki zagotovljena dvetretjinska večina. Najbolj živahen je bil volilni boj v Zagorju, kar so povzročili širokoustni intrigantje iz Zagorja. Na čelu junakom je bil znani nekdanji zagrizeni nemčur in sedaj vneti narodnjak, gospod Kerschnigg. Skrpali so v »Slov. Narodu« par lažljivihotic, zabavljali čez posamezne osebe in jim dajali imena, kakršnih gotovo niso zaslužili; tudi ne bi bili mogli tega storiti, ako bi imeli kaj poštenosti v svojih dušah, ker so se pred kratkim prav milo beračili za svoje podjetje ravno pri tistih osebah, sedaj pa so jim menda za plačilo dajali priimke. Soc.-dem. kandidatje so dobili od 145 do 169 glasov, narodnjaki pa od 2 do 26 glasov. To so tisti gospodje, ki jih je »Slov. Narod« pretečeni teden v petkovi številki že videl izvoljene. Volilni izid je menda za trezne prebivalce v Zagorju jasen dokaz, da so člani bol. blagajne z vodstvom zadovoljni; da je vse rogoviljenje parih hujskačav samo osebno sovraštvo do stranke in pa hrepenenje po osebni koristi. Gospodu Kerschniggu se tresejo hlače na občinskem stolu, visi namreč še samo tako dolgo, da se rešijo prizivi radi občinskih volitev, takoj ko bodo rešeni, bosta najbrže dobila odpustnico oba z gospodom županom, zato pa bi gospod Kerschnigg prav rad videl, da bi dobili intrigantje bol. blagajno v roke, da bi se rešil še prej nego dobi odpustnico na starem mestu, v bol. blagajno.

Zagorje. V zadnji številki »Napreja« smo čitali, da centrala unije se razpravlja, kje naj bi bil sedež strokovnega lista »Rudar«. Jasno je, da nikjer drugje, kakor v okraju, kjer je največ ru-

darjev, in to so Trbovlja. Idrija je preveč oddaljena in tudi sodrugi iz Idrije gotovo ne zahtevajo to. V Zagorju tudi ni potrebe, kjer je samo do 1090 rudarjev. Razventega imamo pri nas itak dovolj moči, najsibode v političnem kakor strokovnem oziru. Poleg sodr. Čobala imamo tudi drugih moči dovolj, katere osebe so zmožne za razna agitatorična dela. V kolikor so mi razmere v Trbovljah znane, res primanjkuje tamkaj takih moči. Radi tega bi bilo želeli, da bi centrala to v poštev jemala in določila kraj uredništva Trbovlje.

Rudar.

S Štajerskega.

Iz Trbovelj. (Iz občinske seje.) Dne 17. listopada se je vršila seja občinskega odbora. Po otvoritvi in konstatiranju sklepčnosti je župan naznanil, da se je v imenu celega občinskega odbora zahvalil ravnatelju Tentšertu za njegovo trudapolno delo v prid občanov ob priliki njegovega odpotovanja, nato je pozdravil namestnika Boštjana Jagra, ki je bil na prvi seji navzoč, nakar se je prečital zapisnik zadnje seje, koji se je vzel brez ugovora na znanje. — Župan naznani dalje, da je mesto občinskega zdravnika od lanskega leta v Trbovljah sistemizirano in da je gosp. dr. Žizek prosil za premestitev iz Hrastnika v Trbovlje. Po prečitaniu dopisa g. dr. Žizeka, se je razvila jako živahna razprava med sodr. Sitterjem, g. dr. Marcijem in g. Rošom, nakar se je po dolgi debati na predlog sodr. Sitterja in g. Kramerja proti glasom g. dr. Marcijusa, Roša in Krassnika sklenilo, odpovevati g. dr. Berdachu službo občinskega zdravnika s koncem tekočega leta in s 1. decembrom nastaviti v Trbovljah g. dr. Žizeka za občinskega zdravnika. — Gosp. Kramer prečita sledeči proračun, kojega je sestavil občinski finančni odsek v svoji seji dne 6. listopada.

Dohodki:

II. k) obresti od naloženih glavnice . . .	K 1500
III. b) iz sejmaskih prostorov	« 100
V. m) iz drugih odredb in pristojbin . . .	« 350
Skupaj	K 1950

Izdatki:

II. Za ohranitev, uporabo in upravo obč. premoženja.	
c) za ohranitev poslopij	K 1600
d) za dokup premoženega blaga	« 400
e) za davčne in pristojb. namestnike . . .	« 1000
Skupaj	K 3000

III. Splošni upravni stroški:

a) za prejemke obč. načelnika	K 1400
b) za prejemke obč. svetevalcev	« 1100
c) za prejemke obč. uradnikov	« 1980
d) za prejemke obč. slugam	« 7000
f) za svaženje, kurjavo i. t. d.	« 400
g) za pisalne potrebe in tiskovine	« 450
h) za zakonske knjige	« 450
i) za druge	« 1100
Skupaj	K 13.880

V. Za varstveno redarstvo:

a) za vzdrževanje ječ	K 40
b) za varstvene in ponočne čuvaje	« 600
c) za ogledne obhode	« 100
d) za odgonstvo	« 100
Skupaj	K 840

VI. za ogled mesa	K 740
VII. za podporo požarnim stražam	K 1000

IX. Za zdravstveno oskrbo:

a) za občinskega zdravnika	K 5300
c) za oglednike živine	« 150
d) za samotne prostore in razkuženje . . .	« 1200
Skupaj	K 17.450

X. Pridatek občinske blagajne k ubožni zalogi	K 6000
---	--------

XI. za napravo cest i. t. d.:

a) za stavbo novih cest, mostov i. t. d. . .	K 3000
b) za vzdrževanje cest, mostov i. t. d. . .	« 4000
c) za javno razsvetljavo cest	« 2000
e) plače cestarjem	« 2500
Skupaj	K 11.500

XII. Za plemenske živali	K 1750
XIII. Skladni doneski za ljudske šole . . .	K 42497
XIV. Za popis ljudstva	K 300
XV. Za vojaške namene	K 100
XVI. Za občinske, okrajne, deželne in državnozborske volitve	« 500
XVII. Za obrestovanje obč. dolgov	« 6000

XVIII. Za druge zadeve:

1. Za remuneracije	K 3900
2. Za godbo	« 200
Skupaj	K 4100

Torej skupni proračun:

Stroski	K 109.692
Za pokritje	« 1950
Za pokritje iz užitnega davka	« 5000
Ostane za pokritje	K 102.742

Akoravno se je svota za pokritje proti lanskem letnem proračunu znižala, so se občinske doklade vsled tega, ker se je rudokopni družbi odpisalo 1200 K direktna davka zvišali za 5% t. j., od 64 na 69%. K proračunu se je sodr. Sitter večkratno oglasil k besedi in je med drugim predlagal, naj tisti, ki imajo iz občinskega vodovoda napeljeno vodo v hiše, plačajo enkrat za vselej 50 K za vodo, akoravno so cevi sami kupili in si vodovod v hiše sami naredili. Gosp. Goropevšek se je izrazil, da radodarno plača tistih 50 kron.

Nadalje se je na predlog sodr. lg. Sitterja sklenilo zvišati pridatek k ubožni blagajni za 2000 K, katera svota naj se naloži kot temelj za ubožni dom. Predlagal je tudi, naj se črta remuneracija kaplanu Šribarju, ki ima itak ogromne dohodke v Trbovljah in naj se raje reveže podpira; poštnemu upravitelju v Hrastniku, od katerega občina prav nič nima, naj se donesek občine črta; poštna direkcija naj svoje uslužbenke sama plača. Predlog je bil proti štirim glasom odklonjen. — K prošnji «Pazniškega in podpornega društva» za podporo za godbo se je oglasil sodr. Sitter k besedi in dejal: V Trbovljah ima organizirano delavstvo svojo delavsko godbo, katera finančno tudi ne stoji bogve kako na dobrem stališču, in če občinski odbor sklene, dati godbi «Pazniškega podpornega društva» podporo, bi v imenu vsega organiziranega delavstva v Trbovljah predlagal, naj se da tudi delavski godbi ista podpora. Sklenjeno je bilo, dati vsaki godbi 100 K podpore. Na prošnjo «Kmečke čitalnice» (reci: klerikalni) je omenil sodr. Sitter: V Trbovljah ima rudarsko društvo tudi svojo čitalnico, oz. knjižnico, katera bode sedaj še večja postala, ker se je v «Delavskem domu» napravil poseben prostor za knjižnico in čitalnico.

Predlagal je, če občinski odbor sklene dati klerikalni knjižnici podporo, naj jo da tudi za nabavo novih knjig delavski knjižnici. Gosp. Roš je predlagal, naj se točasno prošnja klerikalne knjižnice odkloni, nakar je Sitter svojo prošnjo nazaj umaknil. Predlog je bil sprejet. Gosp. Roš je prečital več prošenj za nastavo občinskega redarja v Hrastniku in je konečno predlagal, naj ostane Eržen na svojem mestu, Ržnarju naj se pa služba za 3 mesece odpove in mesto njega potem s 1. aprilom nastavi prosilca Tavčerja iz Begunj. Predlog je bil sprejet. — V krajni šolski svet so bili izvoljeni g. ravnatelj Heinrich in Dežman. — V ob-

činsko zvezo se bili sprejeti: Knašič, Pongrac, Miklavž Putnik, Franc Adamič, Franc Prelogar, Franc Uranič, Franc Kerše, Miha Drnovšek, Ana Stepec, Franc Kartič in Janez Platnar; svojega desetletnega bivanja niso dokazali; Ignac Martinčič, Ivan Breznikar, Janez Kralj, Franc Majdič, Franc Rovin in Marija Pungartnik. — Gosp. Roš je v daljsem utemeljevanju predlagal, naj se napravi iz trboveljske vasi trg in naj izvoli občinski odbor pripravljalni odsek, ki naj sestoji iz treh oseb, ki bi potem v slučaju potrebnosti tudi v tej zadevi posredoval pri ministrstvu. Predlog je bil sprejet in v pripravljalni odsek so bili izvoljeni gg. župan, Kramer in Roš.

Gosp. Cestnik je utemeljeval potrebnost občinskih brizgalnic za slučaj ognja v Praprotnem, v Knežtalu in Studencu ter predlagal, naj občina take nabavi. Ker je bil proračun že zaključen, je občinski odbor točasno odklonil ta umestni predlog.

Po rešitvi še nekaterih formalnosti je župan zaključil sejo.

Preselil se je v Trbovlje občinski zdravnik g. dr. Žizek, ki stanuje v hiši gosp. Goropevškega. Ordinuje vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne, za splošne bolezni in popoldan od 2. do 4. ure specialno za zobe. Priporočamo ga sl. občinstvu najtopleje.

Iz Hrastnika. Dne 5. t. m. (ravno na dan, ko se je obhajalo sv. Barbaro) je zlomilo rudarju Majcenu nogo. Omenjeni je opravljal šalk. Drugi rudar je spuščal les tja dol. Eden takšni les se odtrga in prileti na nogo ponesrečenca. Sedaj bodo rekli, kriv je tisti rudar, ki je spuščal les. Mi pa pravimo, da je kriv prokleti akordni zistem, ker delavce tako priganja.

Rudarji že dolgo zahtevajo v šahtu gospodski siht 4 krone, a rudnik noče tega dovoliti. Rudarji, ako si hočete izboljšati svoj položaj, potem se pridružite že bojujočim se rudarjem cele Avstrije ter stopite v našo bojno organizacijo rudarjev.

Hrastnik. Dne 6. t. m. smo tudi pri nas obhajali sv. Barbaro. Koliko je ležeče ravnatelj na tem, da bi se vsi rudarji udeležili, je razvidno iz tega, kar se je v čakalnici grozilo rudarjem, kdor se ne udeleži, da bode kaznovan za eno krono. Gospodje, motite se, ako mislite, da se bodo vašega žuganja rudarji ustrašili.

Pri zidanju altarja sv. Barbare jim primanjuje denarja. Tako je pisal župnik gospodu ravnatelju, ter prosjačil še za 1700 kron. Rudarji so itak že plačali za ta špas 4000 kron. Pustili so si odtegniti od plače po eden ali dva šihla. Tudi sedaj bodo oni gotovo svoje trdo zasluženopuščali za šo stvar. Mi bi pač svetovali rudarjem, da raj pišejo župniku nazaj, da naj potrese kakšnega škofa za mošnjček. Škof, kateri ima do 30.000 kron letnega dohodka, ki je brez družine in samec, lahko da za bogoslužje nekaj tisočakov.

Rudarji v Hrastniku imamo zelo veliko obdovelih žen, katerih deca po zimi skoraj na pol nagi capljajo v šolo ter stradajo doma. Ali bi ne bilo bolj umestno, da bi take revčke podpirali? Imamo tudi marsikateriga rudarja, ki ga bolezen vrže na posteljo, da leži več let; take ljudi podpirati je naša dolžnost, ne pa pomagati cerkev in altarje zidati.

Hrastnik. Pri nas je še zmerom navada, da se pri razdelitvi akorda ne loči dobrih in slabih krajev, temveč povsod imaš enak akord. Kdor dela proti «haugatu» se razume, da ne bode tisto zaslužil kakor oni, ki dela proti «legantu». Da bi gospodu Drolcu ne bilo treba izvišati akorda, si pomaga na ta način, da spravi v skupni akord partije, proti legantu in haugatu. Partija, ki dela proti legantu, bi zaslužila mogoče do štirih krov, ona pa kvečjem do 150 v. Ker so pa skupaj v akordu, se pa tako razdeli, da nihče nič ne zasluži. To je prizadete rudarje tako razburilo, da so šli dne 4. t. m. v čakalnico ter so zahtevali, da se mora dati akord posebej, kar je čisto umevno. Ali gospod Drolc jih je surovo sprejel, imel jih je za otroke. Dobro mu je neki rudar odgovoril: dosedaj smo res bili otroci, a sedaj ne bomo več. Drugi dan so šli delegatje rud. zadruga k gospodu ravnatelju in so njemu natančno razložili, kakšna krivica se godi. Zahtevali so tudi, da naj se akord proti haugatu zviša, da bodo tudi one partije lahko zaslužile, da jim vsaj ne bode treba stradati. Gospod ravnatelj je sicer obljubil, da bode tekom tega meseca že pogruntal na kakšen način se bode rešila ta zadeva. Očital je tudi delegatom, da itak ve, kdo je tiste rudarje nahujskal, da so njemu to pazniki povedali. Vprašamo vse rodoljubne paznike, kateri se pri vsaki priliki na prsa trkajo, da so zvesti sinovi majke Slave, če je to tudi v prid slov. domovine, da se slov. delavca

denuncira. Pripustimo to gospodom slov. paznikom v premislek.

Hrastnik. Značajno za narodnjake! 19. decembra bo na Dolu pri Hrastniku gledališka igra «Županova hči». Pri prirejanju te predstave so pa uvideli, da jim manjka igralcev. Sklenili so nadomestiti ta primankljaj s tremi naprednimi rudarji. S tem odlokom so bile gosp. učiteljice zadovoljne. A pozneje, ko bi se imele vaje pričeti, so se izrazile te narodne dame, da s takimi («neolikanci») so si mislile) ne igrajo. Torej, to so tiste požrtvovalne narodne dame. Ali se ne more priprosti rudar ravno tako naučiti kakor kak «olikanec» in če ima še veselje zato. Če bodo imeli tisti učitelji in učiteljice, ki pri vsaki priliki pravijo «držimo skupaj, podpirajmo, vse kar je narodnega in za narodnost», če bo imela torej tista gospoda svoje igre in zabave samo zase, ne bo daleč prišla. Ljudstvo bo imelo večje veselje, če bode videlo nekaj svojih sinov, da igrajo, ali sploh da sodelujejo pri kaki narodni stvari.

Naprednjak.

Zahvala.

Za vse ob nenadni smrti našega predobrega očeta, oziroma nepozabnega soproga, gospoda

Malevža Trkmana

kovaškega mojstra in živino-zdravnika v Spodnji Idriji

izkazano sožalje, dalje za dragemu pokojniku izkazano zadnjo čast, kakor prostov. gasilnemu društvu, sl. ženskemu odseku, „Sokolu“ in vsem cenjenim gg. mojstrom iz Idrije in iz Spodnje Idrije ter vsem ostalim se najiskreneje zahvalujeta

Ivanka Trkman
hči.

Marjeta Trkman
roj. Slabe
soproga.

Želodčni liker

je najboljšje krepčilo želodca!

Blizu in daleč
Vse ga pozná,
Kdor ga imá,
Ima zdravje domá!

Ljudska kakovost liter K 2.40.
Kabinetna kakovost „ 4.80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

Škrobno izdelovanje.

L. MIKUSCH.

tovarna dežnikov.

Ljubljana, Mestni trg 15.

Svoji k svojim!

Vsem delavcem in delavkam občine Moste in drugod se priporočam za vsa dela, ki spadajo v čevljarstvo stroko. Vsak bo pri meni prav izborna postrežen; delam solidno in po zmerni ceni.

Franc Pipan

čevljarški mojster

Moste pri Ljubljani.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

v Ljubljani :: Pod traščo.

Cvellični salon, izdeluje šopke, vence s trakovi.
Vrtnarija na Karlovski cesti 2.
: Zunanja naročila točna. :

Delavci! Čitatelji!
Podpirajte trdke,
ki se priporočajo
: v „Napreju“ :

Priporočamo našim gospodinjam pravi: **FRANCKOV**: kavni
pridatek iz zagrebske tovarne.

Svoji k svojim?

Čevljarški mojster

Svoji k svojim

Ivan Gačnik

Rožna dolina, obč. Vič

se priporoča vsem delavcem in delavkam občine Vič in drugod za vsa dela, ki spadajo v čevljarstvo stroko. Vsak bo pri meni prav izbornostrežen Delam solidno in po zmerni ceni.

Krasne jesenske novosti

priporoča

24—20

prva in edina slovenska modna trgovina za gospode

Engelbert Skušek

LJUBLJANA

Mestni trg števil. 19

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: »Tri jelke«. — Zaloga pri

Danileu Pircu, lekarnarju v Idriji.

Ceno češko posteljno perje!

5 kg. rovega oskubenega K 9-60
boljše K 12.—, belo, mehko oskubljeno K 18.— do K 24.—, snežno-belo, oskubljeno K 30.— do K 36.— Pošilja franko po povzetju. Zamenja se in vzame se nazaj, če se povrnejo poštni stroški. 6—4

Benedikt Sachscl, Lobes 860 pri Plzinju, Češko

Pozor!

Kdor želi imeti dobro uro, naj jo zahteva z znamko „Union“ ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri:

19—19

Fr. Čuden

urar in trgovec v Ljubljani
delničar in zastopnik švicarskih
tovarn „Union“ v Blelu in
Genovi.

Ceniki zastonj in poštne prosto.

Austro - Amerikana:

TRST

New-York
New-Orleans
Buenos Ayres
Argentina
Rio di Janeiro.

Vozne liste za potnike in izseljence prodaja:

SIMON KMETETZ

Ljubljana, Kolodvorske ulice 26.

Najnovejši in najhitrejši brzoparnik Martha Washington

24—18 vozi čez Ocean samo 6 dni.

